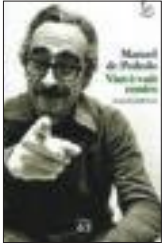

LA REBOTIGA

Tornar a Pedrolo

Explica Jordi Coca que ja és hora de tornar a Manuel de Pedrolo (1918-1990) després de l'oblit dels últims temps. Una bona manera de retrobar-s'hi és aquesta nova antologia, a cura del mateix Coca, que inclou 28 contes escrits entre 1938 i el mateix any de la seva mort. És una ampla mostra dels temes de l'autor del *Mecanoscrit del segon origen*, llibre que per cert està a punt de portar al cinema Bigas Luna. **Vint-i-vuit contes. Manuel de Pedrolo. Edicions 62. 432 pàgines. 22,90 euros.**

Dissecció del món literari

Va saltar a la fama amb *Firmin*, la història d'un ratolí lector que es va convertir en tot un fenomen editorial, i ara Sam Savage torna amb una altra novel·la en què en to tragicòmic narra les aventures de l'editor d'una revista literària que, com és lògic, va curt de diners i per això mira d'inventar-se un festival literari per tal de salvar el seu projecte. **El crit del peresós.**

Sam Savage. Traducció de Josefina Caball Guerrero. Columna. 218 pàgines. 16,50 euros.

Copa, lliga i Champions, segons Iniesta

Ara que encara la temporada està a l'inici, els culers tenen una bona manera de fer boca i recordar el molt que varen disfrutar el curs passat de la mà d'un dels jugadors estrella de l'equip del Guardiola. El mateix Andrés Iniesta (Fuentebilla, 1984) escriu el seu diari d'aquest "any al paradís" ajudat en l'edició pels periodistes radiofònics Sique Rodríguez i Dani Senabre. Narrat en primera persona, el llibre desgrana anècdotes, desvetlla com es varen viure alguns dels triomfs al vestidor i s'acompanya de fotografies del jugador i el seu entorn. **Un any al paradís. Andrés Iniesta. Ara Llibres. 144 pàgines. 16,95 euros.**

El segon any de la guerra

El darrer premi Pere Calders de literatura catalana, atorgat pel Departament d'Educació, juntament amb d'altres institucions, va recaure en Joaquim Biendicho (Tarragona, 1964), professor de geografia i història en un institut de la seva ciutat natal. En la novel·la narra, amb un cert punt d'ironia, la vida quotidiana en un poblet de la Franja el segon any de la Guerra Civil.

Les enveges, petites misèries i venjances personals d'aquests personatges ferèstecs que viuen el conflicte des de la rereguarda rural, es combinen amb l'anar i venir dels dos exèrcits en combat. **1937. Jordi Biendicho. Proa. 120 pàgines. 16 euros.**

COLLS I PUNYS

El voyeur a la platja

NARCÍS COMADIRA

Ajaçat sobre la tovallola, a vegades m'endormisco. Un pi que tinc al darrere —a Sa Conca els pins arriben fins a la sorra— es mou lleugerament i m'arriba una alenada de resina que esborra tots els ungüents de protecció solar que ara ens fan posar amb grans amenaces. Quan erem petits només ens posaven una llepissada de *Nivea* al nas i a l'esquena i ja en teníem prou (quan vaig començar a tenir consciència lingüística i ortogràfica —castellana, és clar, que jo vaig fer la immersió castellana, i no m'ha pas anat tan malament; per tant, la catalana no frustrarà pas cap Cervantet que pugui néixer— no em cansava de repetir que calia dir i escriure *Nivea*. I com que em miraven amb cara estranya i em preguntaven per què, jo els contestava: perquè és

Lletres

Una generació sense èpica

LLUÍS MUNTADA

Els jugadors de whist

Vicenç Pagès

Editorial Empúries

542 pàgines. 20 euros

Es l'arc tens de l'ambivalència. Gertrude Stein va encunyar el nom de *Generació perduda* per designar un grup d'escriptors dels EUA que, sotragats per l'experiència de la Primera Guerra Mundial, trenca amb una visió idíl·lica de la història i orienta la seva literatura a expressar aquest abisme. Giren els anys i amb una nuesa colpidora Joan-Daniel Bezsonoff es pregunta al pròleg d'*Una educació francesa*: "Quin interès té la meua pobra existència? No he anat a la guerra com els meus avis". Si bé d'una forma laxa tot moment històric és un període d'entreguerres o de postguerra, l'experiència directa de la guerra codifica un gènere literari afí a l'èpica, a la denúncia o a la narració de l'enèsima redescoberta dels inferns físics i morals. Els períodes de pau, en canvi, inclinen l'escriptor cap a una èpica sorda, cap a l'elaboració d'una literatura concentrada en el diagnòstic de la insuportable lleugeresa de l'ésser. Lipovetsky va dir que la postmodernitat "és aquella època que pren consciència de la seva pròpia bojar". Si ens remetem a un al·luvió de títols importants dels darrers temps, podem confirmar que la literatura catalana està envaïda d'aquesta llum negra: *L'home que va estimar Natàlia Vidal* (Jòdar), *El professor d'història* (Mira), *Cera* (Pairolí), *Una màquina d'espavillar ocells de nit* (Lara), *Una educació francesa* (Bezsonoff)... I ara *Els jugadors de whist*, de Vicenç Pagès (Figueres, 1963).

Amb aquesta obra Pagès aparca el relat curt i reprèn la novel·la de llarg abast, una complexa organització formal que per l'articulació de gèneres recorda *El món d'Horaci* (1995) i, pel període de temps abordat, *La felicitat no és completa* (2003). *Els jugadors de Whist* pot ser considerada una novel·la generacional. Però aplicant un sentit plural d'aquesta etiqueta. Tamisada per la lacerant consciència del pas del temps que expressa el fotògraf Jordi Recasens, l'obra exposa un retaula hiperrealista de tres generacions de figuerencs,

Rambla de Figueres. / PERE DURAN

compreses entre els anys 70 i l'actualitat: la generació de Recasens —que s'acosta a la carnadura dels cinquanta anys—, la generació dels seus pares i la generació de la seva filla, de vint-i-pocs anys, que acaba de casar-se. Alenada per la força de les primeres exercitacions vitals de tres adolescents dels anys 70 i per l'intent —desaforat però no patètic— d'imposar un relleu personal i artitzant enmig de l'entropia tumultuosa de la vida, *Els jugadors de whist* és un diorama dels darrers trenta anys de la història

d'aquest país. En un ordit que trena de manera magistral tècniques i registres molt diferents (argot, metanarrativitat, l'estil impresionista dels fotòlegs, recerca, vocació enciclopèdica, diàleg, crònica, intertextualitat, estructura enumerativa, síncope de dietari, interès per llenguatges visuals, musicals, psicodèlics...) aquesta novel·la no traeix la seva pròpia naturalesa: segellar una aliança entre la realitat i l'exploració minuciosa dels efectes que produeix la realitat. Els protagonistes d'aquesta obra no han hagut d'allistar-se a cap guerra. El seu desfici, doncs, no rima amb l'èpica, sinó amb el procés laboriós de disseccionar el cos d'una circumstància personal i d'una època subjugades a un silenciós moviment de plaques tectòniques, renúncies, desideratums, solitàries caigudes cap endintre. I per tant, encara que s'irriguin potències resolutives com la de desxifrar un whist decantat cap a joc de rol o la de presagiar les peripècies seductores d'un Recasens que acabarà transformat en epítom de l'assumpció del destí, la novel·la no practica la lògica deshonestada de traficar amb climaxs. L'atribut primordial d'*Els jugadors de whist* és la intensificació dels processos de composició narrativa i de fruïda participació lectora: paladejar el llenguatge —escaient, riquíssim i eufònic—, percebre els meandres d'un argument germinal que dona la volta sobre si mateix i es reconquereix des dels flancs, resseguir els arabescos del temps condensat de la primera persona i del temps expansiu de la veu omniscient per fondre'ls amb el temps fortificat que el castell i la descripció de la ciutat de Figueres institueixen. Una suma de melodies acaba forjant el magne concert coral d'una literatura que busca el lector sense imposar-li el tribut oneros de la superficialitat ni la momificació pròpia de l'elitisme hermetíc.

blanca com la neu). Ara tothom s'unta de dalt a baix, amb gels, llets, cremes, pomades i olis. I la barreja d'olors —ara en diuen fragàncies— que t'arriba és marejadora. Per això beneixo el meu pi, aspiro fort la saludable olor de resina i me'n vaig a l'aigua.

Quan en torno, darrere, a quatre passos, una tropa de rossos ha instal·lat el campament. Dos para-sols i cinc tovalloles: un pare de mitja edat —ai, força més jove que jo!—, amb eslip, no falla; un post adolescent, amb bermudes fins a mitja cama i dos dits d'uns Calvin Klein que en sobreixen, a la cintura, tampoc falla; una mamà estupen-

da, amb només les calcetes del seu biquini; una també post adolescent, igual; i una àvia de bon veure, amb biquini complet. Se'ls veu, per les tovalloles, les bosses i els banyadors, gent de possibles. Noi i noia són rossos, com la mare. Són educats i parlen fluixet, cosa que no es pot dir d'un grup de joves que parlen castellà, que criden i es mouen i van i vénen de l'aigua fent gran renou i esquitxant a tothom. No poden parlar baix? Els nois, quatre, amb banyadors a mitja cama. També els calçotets emergents. I tatuatges i *piercings*. Les noies, també quatre, en biquini sencer. Deuen ser parelles constituïdes, penso, i ells no volen que ensenyin els pits. Llàstima, perquè estan en l'edat dels pits preciosos. Suposo que si aquest grup parlés català, faria la mateixa fressa. Potser les noies, però, ens obsequiarrien amb la seva nuesa gairebé completa. Pel que fa als nois, ja he perdut tota esperança, mentre duri aquesta moda irracional, de poder contemplar les cames senceres de cap *kourós* vivent.

Ara arriba una parelleta sola. Ella, amb un biquini mínim, estén una tovallola que és una bandera americana. Ell, també amb els calçots de moda i els dos dits de calçotets vists, s'estira sobre una de ratlles. Parlen baixet. El noi duu una trena fina de cuir al turmell, i una arracada discreta. Ara el vent em porta la veu d'ella. "Vols dir?", sento. O sigui que són catalans. Ell treu una capseta i un paquet de Camel i lliga un porret. Ho fa d'amagat, amb circumspecció. Ella vigila, divertida i còmplice. D'aquí a uns moments, l'aire vindrà tot perfumat d'herbata.